

Souhrnná zpráva o podpoře cílů udržitelného rozvoje z roku 2019

Informační podklad ke zprávě Podpora cílů
udržitelného rozvoje po celém světě: společná
souhrnná zpráva Evropské unie a jejích členských
států z roku 2019

Podklad k dokumentu Rady č. 9199/19
listopad 2019
zpracovala: Zuzana Kodatová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 3
- Stanovisko vlády ČR: 7
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 7
- Projednávání ve výboru pro životní prostředí PS PČR: 8

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Souhrnná zpráva o podpoře cílů udržitelného rozvoje z roku 2019	Typ řady: interní
Zpracovala: Kodatová, Z.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 9199/19	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: listopad 2019	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Udržitelný rozvoj; Agenda 2030; zpráva	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

ZPRÁVA

Zpráva Komise - Podpora cílů udržitelného rozvoje po celém světě: společná souhrnná zpráva Evropské unie a jejích členských států z roku 2019 KOM(2019) 232 v konečném znění, kód Rady 9199/19

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

24. 5. 2019

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 18. června 2019, doručené dne 3. července 2019 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Tato první společná souhrnná zpráva Komise předkládá shrnutí toho, jak EU a členské státy podporovaly provádění Agendy 2030 v rozvojových zemích prostřednictvím rozvojové spolupráce ve čtyřletém období (2015-2019) počínajícím přijetím Agendy. K této zprávě je připojen pracovní dokument útvarů Komise¹, který ji doplňuje a který shrnuje aktuální světové trendy a přijatá opatření EU a členských států v rámci jednotlivých 17 cílů udržitelného rozvoje. Komise bude takovéto zprávy předkládat vždy po čtyřech letech.

Provádění Agendy 2030 je jedním z ústředních bodů vnější činnosti EU. Je založeno na hodnotách udržitelného rozvoje, lidských právech, důstojnosti, sociální spravedlnosti, potírání diskriminace, na rovnosti mužů a žen, solidaritě, začleňování, demokracii, právním státu, transparentnosti a odpovědnosti.

Tato zpráva je potvrzením opětovného a širšího závazku EU a členských států k provádění Agendy 2030 v partnerství s rozvojovými zeměmi a dalšími partnery.

- **Obsah a dopad:**

Hlavním cílem rozvojové spolupráce EU a členských států je vymýcení chudoby. Omezení extrémní chudoby je globálním úspěchem minulých 30 let.

Komise uvádí, že přes již dosažené úsilí **je třeba pokrok urychlit, neboť hlad, chudoba a nerovnost v mnoha zemích narůstají a poškození klimatu a životního prostředí se prohlubuje**, což spolu s vyčerpanými přírodními zdroji ohrožuje živobytí lidí.

¹ Viz Commission staff working document - Progress of the EU and its Member States – Goal by Goal, SWD(2019) 176 final

Komise zhodnotila, že členské státy lépe spolupracovaly při podpoře cílů udržitelného rozvoje, zohlednily jejich propojenost, minimalizovaly negativní vedlejší účinky svých politik na rozvojové země a prosazovaly součinnost mezi politikami a opatřeními.

Dokument Komise člení do šesti částí: I. Úvod, II. Hodnoty a zásady EU, III. Pokrok z hlediska Agendy 2030, IV. Partnerství, V. Sledování a hlášení, VI. Závěry.

I. Shrnutí pokroku z hlediska Agendy 2030

Oblast 4P (lidé, planeta, prosperita, mír)

Lidé:

EU a členské státy společně zvyšovaly úsilí o:

- vymýcení hladu a podvýživy
- udržitelné zemědělství
- přístup lidí ke zdravotní péči a ke vzdělání a
- zajištění důstojné práce ve zdravém prostředí.

Zaměřily se také na podporu a posílení postavení žen a dívek, odstranění násilí páchaného na ženách, zamezení obchodu s lidmi, podporu ekonomických práv žen a účasti žen na rozhodování.

Migrační politika² a rozvojové programy EU a členských států pak podpořily začlenění násilně vysídlených osob v přijímajících zemích a řešily příčiny nelegální migrace, např. prostřednictvím nouzového svěřeneckého fondu EU pro Afriku, jehož cílem je upevňování dlouhodobé stability a řešení krátkodobých krizí.

Planeta:

Vznik chudoby souvisí mimo jiné s úbytkem biologické rozmanitosti a nedostatkem potravin z důvodu změny klimatu. 70 % chudých lidí žije ve venkovských oblastech. EU a členské státy od roku 2015 prováděly iniciativu „Biologická rozmanitost pro život“³ a také prosazovaly přesměrování financí na klimaticky neutrální činnosti a technologie, zaváděly postupy v oblasti udržitelné energie a podporovaly rozvojové země v posunu k oběhovému hospodářství a provádění jejich vnitrostátního úsilí dle Pařížské dohody. EU vyčlenila 3,7 mld. EUR na financování udržitelné energie v letech 2014-2020, aby k energii mělo přístup 40 milionů lidí a aby bylo každoročně uspořeno 15 milionů tun emisí s tím, že kapacita energie z obnovitelných zdrojů dosáhne 6,5 gigawattu. V roce 2017 EU a její členské státy přispěly více než 23 miliardami EUR na podporu úsilí rozvojových zemí v oblasti boje proti změně klimatu a přizpůsobování se této změně. Evropská investiční banka (EIB) se zavázala do roku 2020 věnovat 35 % svých činností mimo EU na opatření proti změně klimatu. Stěžejní iniciativa EU GCCA+⁴ pomáhá rozvojovým zemím v této oblasti prostřednictvím více než 70 projektů.

V této oblasti, jak dokládá pracovní dokument útvarů Komise, který je ke zprávě připojen a zprávu doplňuje, přispívá Česká republika k ochraně biodiverzity a ekosystémů, zejména k obnově půd a lesů, prostřednictvím dodávání know-how a zemědělských technologií k udržitelnému využívání ekosystémů při produkci plodin a chovu hospodářských zvířat⁵.

² Zahrnující podporu stability v nestabilních zemích, posilování schopnosti vlád poskytovat základní služby, řešení vysokých nákladů a převodů financí a zajištění udržitelnosti z hlediska životního prostředí.

³ https://ec.europa.eu/europeaid/eu-biodiversity-life-b4life-flagship-initiative-brochure_en

⁴ Globální aliance pro boj proti změně klimatu

⁵ Viz pr

Prosperita:

EU a členské státy podporují v rozvojových zemích udržitelný růst tak, aby partnerské země zaváděly politické rámce, které by umožnily mobilizovat domácí zdroje a současně garantovaly práci za důstojných podmínek, sociální ochranu a sociální začlenění. EU a členské státy nabídly partnerským zemím opatření ve formě rozpočtových záruk (tak aby bylo sníženo riziko investic do udržitelného rozvoje) a inovativních finančních nástrojů určených k aktivaci veřejného půjčování a soukromého investování a nabídly pomoc na podporu obchodu umožňující rozvojovým zemím rozšířený obchod s EU. Evropský plán vnějších investic⁶ je zaměřen na nestabilní země zasažené konfliktem, nejméně rozvinuté a vysoce zadlužené země. EU investovala do roku 2018 3,7 miliardy EUR, aby pákovým efektem přinesly 37,1 miliardy EUR v podobě investic na posílení hospodářského a sociálního rozvoje v Africe a v zemích evropského sousedství. Výslovným cílem rozpočtové podpory se nově stalo vytváření pracovních míst.

Česká republika v této oblasti přispěla nastavením programu B2B, inovativního nástroje, který poskytl granty pro obchodní aktivity prostřednictvím 128 projektů ve více než 30 rozvojových zemích. Zahájila také pilotní program záruk na průběh soukromých investic v rozvojových zemích⁷.

Mír:

Byl přijat integrovaný přístup k předcházení vojenským konfliktům, který zahrnuje včasné varování, humanitární reakci, mediaci, řešení konfliktů a obnovu po skončení konfliktu včetně prosazování role žen v těchto procesech.

Na podporu řádné správy věcí veřejných a podporu parlamentů a politických stran v prosazování demokracie, právního státu, pluralismu a transparentnosti, mimo jiné ve formě boje proti dezinformačním kampaním a zneužívání dat, bylo věnováno téměř 30 miliard EUR, k čemuž přispěl zejména akční plán pro lidská práva a demokracii⁸.

Integrované přístupy k rozvojové spolupráci a soudržnost politik

Od roku 2015 EU a její členské státy v oblasti rozvojové spolupráce více uplatňují koordinované přístupy, jejichž projevem je mimo jiné přijímání programů, které přispívají k více cílům udržitelného rozvoje najednou. V rámci partnerství Afrika-EU⁹ probíhá dialog zaměřený na určení společných přístupů v oblasti zemědělství. Dalším příkladem koordinovaného přístupu je Aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost¹⁰, která přispívá k podpoře vzdělávání, přístupu k digitálním technologiím a pracovním příležitostem (se zvláštním důrazem na ženy a mladé lidi).

EU a členské státy usilují o součinnost rozvojových politik s ostatními politikami, které mají dopad na udržitelný rozvoj a poskytují technickou, finanční a politickou podporu v oblasti řešení hlavních příčin konfliktů, v oblasti humanitárních činností a prosazování míru a stability. EU také trvale podporuje obchod s rozvojovými zeměmi a představuje pro ně nejotevřenější vývozní trh.¹¹

Soudržnost politik posiluje pozitivní a minimalizuje negativní dopady těchto politik v rozvojových zemích a souvisí také se zvýšením soudržnosti mezi vnitřními a vnějšími politikami na podporu cílů udržitelného rozvoje. Mezi významná přijatá opatření přínosná pro rozvojové země patří nařízení

⁶ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan_en

⁷ Viz Commission staff working document - Progress of the EU and its Member States – Goal by Goal, SWD(2019) 176 final

⁸ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en_2.pdf

⁹ https://ec.europa.eu/europeaid/regions/africa/continental-cooperation/joint-africa-eu-strategy_en

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0643&qid=1557138618580&from=EN>

¹¹ v roce 2017 bylo na základě tří dohod podle všeobecného systému preferencí dovezeno do EU zboží v hodnotě 68 miliard EUR.

o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu, evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství nebo klíčová prioritní opatření v boji proti obchodování s lidmi v EU z roku 2017.

II. Partnerství a vzájemná spolupráce s partnery

EU a její členské státy jsou největším poskytovatelem oficiální rozvojové pomoci na světě. V roce 2018 dosáhla její výše 74,4 miliardy EUR. Zavázaly se k lepší spolupráci na podporu cílů udržitelného rozvoje, rozvíjení partnerství s dalšími aktéry a přizpůsobení se potřebám rozvojových zemí a jejich situaci tak, aby byla snížena zátěž partnerských vlád a umožnila jim soustředit se na priority. V rámci partnerství a spolupráce státy pracovaly koordinovaněji na podpoře soudržného spojení a v rámci společné práce efektivněji sdílely analýzy, odborné posudky a zdroje. Bylo zahájeno společné plánování 23 partnerských zemí a v dalších 36 bylo připravováno. EU a EIB působily soudržněji na poli ekonomické diplomacie. Byly schváleny akční plány pro více než 100 zemí v rámci podpory mezinárodního obchodu. Dobré výsledky dokládají i monitorovací zprávy o globálním partnerství pro účinnou rozvojovou spolupráci (např. v Kambodži byl na základě této zprávy navázán dialog s vládou, kambodžským parlamentem a občanskou společností). EU a členské státy pomáhaly státům v jejich vnitrostátním plánování a při tvorbě jejich rozpočtu a jeho plnění. Rozvojová pomoc nejméně rozvinutým zemím a jejich vládám na poskytování základních služeb vzrostla.

Revidovaná evropská politika sousedství¹² tvoří hlavní příspěvek k posilování udržitelnosti a schopnosti zemí plnit cíle udržitelného rozvoje.

S vyspělejšími rozvojovými zeměmi (mimo jiné v Asii a Latinské Americe) vybudovaly EU a členské státy inovativní nové vztahy, které jsou založeny na cílených intervencích a inovativních finančních nástrojích, jako jsou např. kombinace grantů a úvěrů, rozpočtové záruky, rizikový kapitál nebo zelené dluhopisy, a které zahrnují i výměnu zkušeností nebo třístrannou spolupráci. Zmíněné finanční nástroje a další mechanismy financování jako dluhové swapy nebo daně z finančních transakcí generovaly investice v roce 2017 přes 2,4 miliardy EUR.

Bylo také zahájeno provádění akčního plánu EU pro financování udržitelného růstu, který má pomoci nasměrovat toky kapitálu do udržitelného rozvoje a povzbudit transparentnost na finančních trzích a řídit finanční rizika v oblasti zhoršujícího se životního prostředí v důsledku změny klimatu.

EU a členské státy posilují partnerství s místními vládami, místními orgány¹³ a dalšími orgány na nižší než vnitrostátní úrovni a občanskou společností a podporují reformy směřující k decentralizaci a decentralizované spolupráci. Byly vedeny konzultace s odborovými svazy, obchodními asociacemi i mezinárodními organizacemi. EU usiluje o sladění strategického plánování a činností vícestranných organizací s Agendou 2030 a v roce 2018 byla obnovena partnerství EU a OSN v oblasti rozvoje na podporu provádění cílů udržitelného rozvoje na úrovni zemí.

Využití a mobilizace všech zdrojů

EU a členské státy podporují využití všech prostředků finančních i nefinančních (jako např. věda, technologie, inovace¹⁴) za účelem dosažení cílů udržitelného rozvoje. Prostřednictvím programů na podporu rozpočtu v 88 zemích podpořily mobilizaci domácích zdrojů - efektivnější výběr

¹² https://eeas.europa.eu/diplomatic-network/european-neighbourhood-policy-enp_en

¹³ Např. prostřednictvím programu „Organizace občanské společnosti a místní orgány“:

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/cso-la-mip-2014-2020_en.pdf

¹⁴ Např. v roce 2016 bylo uzavřeno výzkumné a inovační partnerství EU-Afrika v oblasti zabezpečení potravin a výživy a udržitelného zemědělství v hodnotě 70 milionů EUR.

příjmů, účelnější výdaje a řízení nákladů, řízení dluhu a mobilizaci investic¹⁵ na povzbuzení růstu ekonomik. Vedou také boj proti daňovým únikům a nezákonným finančním tokům, které v rozvojových zemích dle odhadu činí až 1 bilion EUR ročně. Podporují rozvoj soukromého sektoru prostřednictvím poskytování úvěrů, záruk a technické podpory mikro-, malým a středním podnikům v partnerských zemích. Prostřednictvím veřejných grantů mobilizují veřejné i soukromé investice.

Česká republika v rámci Partnerství pro cíle udržitelného rozvoje přináší svou odbornost partnerským zemím jako Gruzii a Moldávii, hlavní část tvoří Challenge fond, který generuje inovativní řešení v oblasti cílů udržitelného rozvoje.

III. Podávání zpráv o rozvojové spolupráci a sběr údajů

EU a členské státy zlepšily podávání zpráv o své rozvojové spolupráci a byl upraven společný rámec výsledků tak, aby vycházel co nejvíce z ukazatelů OSN pro cíle udržitelného rozvoje. I nadále mají EU a členské státy pokračovat v rozšiřování statistické kapacity rozvojových zemí pro vytváření a analýzu údajů tak, aby pokryla každou složku společnosti a aby se tyto informace dostaly k tvůrcům politik v rozhodovacím procesu.

IV. Závěr

Komise vyslovila potřebu nadále pokračovat v řadě klíčových oblastí, **zvýšit úsilí při spolupráci**, kterou je třeba ještě **lépe sladit s cíli udržitelného rozvoje** a jasněji **propojit podávání zpráv s výsledky**. Je třeba, aby i **omezené zdroje zasáhly více cílů**, např. začleňování otázek práce a životního prostředí a klimatu do obchodních politik. **Zapojení partnerských zemí by mělo být komplexní a vycházet z politického dialogu**, který bere v úvahu národní plány rozvoje a vnitrostátní specifika.

V rámci následujícího dlouhodobého rozpočtu EU na období 2021-2027 navrhla Komise **nové finanční nástroje pro mezinárodní spolupráci a rozvoj** s více zdroji pro potřeby partnerů v rozvojových zemích.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Česká republika souhrnnou zprávu vítá a podporuje její mechanismus národních přezkumů. Na přípravě zprávy se podílela a zaslala údaje o zahraniční rozvojové spolupráci vypracované ve spolupráci s resorty. Ve zprávě je zmíněn český program grantové podpory podnikatelských aktivit B2B, příspěvek ČR k rehabilitaci půd a lesů, program transformační spolupráce „TRANS“ a partnerství ČR – UNDP pro cíle udržitelného rozvoje.

Česká republika by uvítala vypracování strategie implementace Agendy 2030 nejen ve vnějších, ale také ve vnitřních politikách EU. Kladně hodnotí růst výdajů v oblasti cíle Mír, spravedlnost, inkluze a silné instituce, který shledává klíčovým pro udržitelný rozvoj. Česká republika rovněž oceňuje důraz na oblast inovativních finančních nástrojů a mobilizaci soukromých a domácích zdrojů, kde se aktivně podílí např. prostřednictvím programu Záruka, jenž podporuje investice na rizikových trzích v rozvojových zemích.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu se dokument nachází v přípravné fázi, byl přidělen výboru pro rozvoj. V rámci Rady je dokument projednáván v Pracovní skupině pro rozvojovou spolupráci, která k němu připravuje závěry Rady.

¹⁵ Např. plán vnějších investic, Aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost, proces v rámci platformy udržitelných podniků pro Afriku.

- **Projednávání ve výboru pro životní prostředí PS PČR:**

Výbor pro životní prostředí PS PČR projednal dokument dne 13. 11. 2019 a usnesením č. 98 přijal tyto závěry:

Výbor pro životní prostředí

I. bere na vědomí zprávu Komise – Podpora cílů udržitelného rozvoje po celém světě: společná souhrnná zpráva Evropské unie a jejích členských států z roku 2019 – COM(2019) 232 final;

II. pověřuje předsedkyni výboru, aby o tomto usnesení informovala předsedu výboru pro evropské záležitosti.